

2. Kliuchkovska I. (2012) Mandrivka Ukrainoiu: Ukrainska mova yak inozemna: navch. Posib [Journey around Ukraine: Ukrainian as a Foreign Language: study guide]. Lviv : Don Bosko. 152 s. [in Ukrainian].
3. Makarova H. (2011) Rozmovliaimo ukrainskoiu. Elementarnyi kurs: navch. posib [Let's Speak Ukrainian. Elementary Course: study guide]. K. : INKOS. 222 s. [in Ukrainian].
4. Shchukyn A. N. (2018) Metodyka prepodavaniia russkoho yazyka kak inostrannoho [Methodology of Teaching Russian as a Foreign Language]. M. : Vysshaia shkola. 334 s. [in Russian].
5. Shchukyn A. N. (2006) Obucheniie inostrannym yazykam: Teoriya i praktika: Uchebnoie posobie dlia prepodavatelei i studentov [Teaching Foreign Languages: Theory and Practice: Study Guide for Teachers and Students]. M. : Fylomatis. 480 s. [in Russian].

Dehtiarova T. O., Diadchenko H. V., Skvarcha O. M. Cross-cultural aspectizing as the basis for establishing and developing communicational competence of the foreign students

The article covers cross-cultural aspectizing while teaching Ukrainian as a foreign language which occurs as a process of developing communicational competence of foreign students. Cross-cultural learning material helps to establish communicational skills in various spheres of communication. Learning diverse information about a new country assists with adequate perception of the new reality.

The main task of language and cultural studies is teaching the speech units which most vividly depict national peculiarities of the native speakers: realities, connotative and non-equivalence vocabulary. Cultural and cross-cultural value, typicality, notoriousness and orientation to the modern life are complex criteria for choosing the national and ethnical component of the foreign language teaching content.

Substantial information about Ukraine which foreign students learn at the lessons of Ukrainian Language is diverse: geographic location, nature specifics, state system and national economy of Ukraine as well as major stages of the country history, traditions and customs of people, life and work of the famous Ukrainians. Background knowledge can be shared with the student either verbally or be acquired during their stay and activity in the new country.

It is crucial to visualize for the students life, traditions, and speech realities of the country of residence. To achieve this goal different means and methods of work are used. Modern technologies allow widening the lesson format and using the new teaching means (video lessons, virtual excursions).

Knowledge gained while studying Ukrainian is activated in real situations. Local cross-cultural information helps to create communicational competence in the certain region.

Cross-cultural language material should have certain novelty and serve as a strong lever for creating and supporting the interest to studying a foreign language.

Key words: language and cultural studies, cross-cultural studies, cultural knowledge, background knowledge, communicational competence, national and culture component.

УДК 378

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2019.71.22>

Демянчук М. Р.

**СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ СЕСТРИНСЬКОЇ СПРАВИ У КОЛЕДЖАХ**

Розглянуто професійну підготовку майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи у коледжах як педагогічну систему, що поєднує суб'єктів освітнього процесу (викладачів і студентів), матеріальне і науково-методичне забезпечення, методологічні підходи, закономірності і принципи організації навчання. На основі аналізу наукової літератури уточнено розуміння системи, системного підходу та системного аналізу. Аргументовано, що встановлення структури, взаємозв'язків і напрямів взаємовпливу багатьох складників різного походження і природи створює уявлення про певну цілісність і функціональність професійної підготовки студентів у медичних коледжах. Таку структуру доцільно розглядати як складну функціональну систему. Конкретизовано ознаки систем і засадничі принципи системного підходу, які враховувалися у процесі розробки системи професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи у коледжах.

В розробленій педагогічній системі виокремлено такі блоки: цільовий, в якому поєднується мета і завдання; методологічний (методологічні підходи і принципи, необхідні для реалізації авторської педагогічної системи); процесуальний (педагогічні умови, форми і методи навчання студентів медичних коледжів); результативний (поєднує критерії, компоненти, показники і рівні готовності майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи до роботи за фахом). Зазначено, що змістове наповнення кожного блоку постійно доповнюється, вдосконалюється, розширюється відповідно до окресленої мети й очікуваних результатів. Схематичне зображення розробленої системи відображається в структурно-функціональній моделі, де поєднуються складники та взаємозв'язок і взаємовплив між ними.

Окреслено перспективи подальших наукових досліджень, які полягають у розробці методичного забезпечення для цілеспрямованої реалізації авторської педагогічної системи професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи у медичних коледжах.

Ключові слова: система, професійна підготовка, майбутні молодші спеціалісти сестринської справи, коледж, структура, функціональні зв'язки.

Професійна підготовка майбутніх фахівців у вищій школі є складним соціальним явищем, в якому поєднується значна кількість складників, їхніх специфічних функцій і взаємодій. Професійна підготовка майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи у коледжах поєднує суб'єктів освітнього процесу (викладачів і студентів), матеріальне і науково-методичне забезпечення, методологічні підходи, закономірності і принципи організації навчання. Встановлення структури, взаємозв'язків і напрямів взаємовпливу окреслених складників різного походження і природи створює уявлення про певну цілісність і функціональність професійної підготовки студентів у медичних коледжах. Таку структуру доцільно розглядати як складну функціональну систему, «яка складається з багатьох взаємодіючих частин, а колективна поведінка системи більш складна, ніж сума індивідуальних поведінок окремих частин» [5, с. 257]. Тому для поглибленого вивчення й аналізу сучасних можливостей і напрямів удосконалення підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи доцільно розробити систему такого процесу, в якій слід визначити структурні складники, взаємозв'язки між ними, взаємовплив і взаємодію.

Теоретичний аналіз літературних джерел засвідчує, що дослідники вивчають атрибутивні властивості соціальних систем різних видів [3], використовуючи методологію системного підходу [12], теорію управління складними системами [13] та прийняття рішень у складних системах [14]. Так, науковцями Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова проаналізовано механізм самовідтворення соціальних систем на прикладі найпростішого соціального утворення – соціального організму навчального закладу освіти [1]. У монографії В. Бега і І. Малік відображено дослідження філософського дискурсу технократизму в освітніх концепціях ХХІ століття, де науковці визначають системотворчі елементи поведінки особистості, які входять до системи чинників саморозгортання громадянського суспільства і модернізації функцій держави [4]. Предметом наукових розвідок є ідеї, принципи, моделі, філософські проблеми сучасного управління складними системами [5], зокрема дидактичними системами у вищій освіті [7; 9].

У контексті структурування авторської педагогічної системи підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи вагомим стало вивчення таких чинників: нового підходу до аналізу й оцінки процесів управління в системі охорони здоров'я в Україні [2], педагогічної системи в медичних закладах вищої освіти [10] та в системі професійної підготовки медичних сестер [11]. Особливу увагу проблемам моделювання складних систем приділяють закордонні дослідники, про що свідчать матеріали публікацій [15; 16; 17; 18] та інших.

Метою статті визначено теоретичне обґрунтування системи професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи в коледжах.

Теоретичний аналіз наукової літератури свідчить, що системні уявлення про процеси і явища в природі та суспільстві існують з давніх часів. Системи різного змісту і призначення досліджувалися вченими протягом тривалого історичного періоду. Виникнення і розвиток систем науковці пов'язують з іменами таких відомих філософів і вчених, як Аристотель, Платон, Б. Спіноза, І. Кант, Г. Гегель, В. Шеллінг, К. Маркс, Ч. Дарвін, Л. Віготський та інші [10, с. 116]. Доцільно підкреслити, що на сучасному етапі розвитку наукового знання сформувалася тенденція розглядати систему як певну функціональну цілісність, а не як «конгломерат частин», які вивчаються ізольовано в обмеженому контексті [3, с. 33]. Тому в процесі розробки та реалізації педагогічної системи професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи в освітньому процесі медичного коледжу автор враховував доцільність не лише визначення її основних складників, а й встановлення динамічних функціональних зв'язків між охарактеризованими складниками системи, щоб дослідити їхній взаємовплив на результативність навчання студентів. Таким чином виникає можливість всебічного системного дослідження окресленого процесу: як його структури, так і процесуального аспекту, що досягається на основі синтезу наукового знання [3].

Автору імпонує розуміння системи, яке обґрунтовує О. Макарова і вказує, що система не є звичайною сукупністю множини певних одиниць, які підпорядковуються законам причинно-наслідкових зв'язків, а відображає єдність взаємовідносин і зв'язків, що зумовлюють виконання певної складної функції. Реалізація таких функцій уможливується завдяки існуючій у структурі системи, що складається з чисельних взаємопов'язаних і взаємодіючих елементів [10, с. 117]. Таким чином відбувається диференціація та інтеграція окремих складників новоствореної (синтезованої) системи, яку можна піддати системному аналізу, розглядаючи окремо її складники і процеси. Такий розгляд (системний аналіз) передбачає встановлення доповнювальності та взаємозалежності окремих системних елементів і взаємозв'язків між ними, логічність відтворення процесуальності та функціональності цілісної системи.

Науковці розглядають у спрощеному вигляді системний аналіз як певну методику, що дозволяє не випускати з уваги дослідника важливі складники і зв'язки об'єкта, процесу, явища, що вивчаються [14]. Дослідники визначають одним із головних завдань системного аналізу пошук проблем, їхнє вивчення і формулювання цілей. Другим основним завданням системного аналізу окреслюється вибір кращого чинника (складника, дії, взаємозв'язку тощо) для досягнення конкретних цілей вирішення визначених проблем. Такий підхід, у свою чергу, передбачає найбільш повний перелік можливих варіантів рішень, альтернатив, серед яких і ведеться пошук найкращого рішення. Для цього у системному аналізі розробляються методи вибору рішення і обґрунтування критеріїв, що характеризують якість рішення [5, с. 248].

Розробка систем, використання системного аналізу визначає сутність системного підходу, який визначний науковим напрямом лише на початку 50-х років ХХ ст. Засновником системного підходу вважають

австрійського біолога Л. фон Берталанфі, який вперше виклав основні положення загальної теорії систем на філософському семінарі Чиказького університету [3].

Визначаючи сутність системи як «сукупність об'єктів з їх відносинами і зв'язками» [5, с. 249], науковці конкретизують ознаки, які автором було враховано у процесі розробки системи професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи у коледжах. Такими ознаками є:

1. Цілісність, що свідчить про певну незалежність системи від зовнішнього середовища і від інших систем. Так, система професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи в коледжах не пов'язана, наприклад, із системою інфраструктури місця розташування медичного коледжу чи з системою початкової освіти. Проте можна прослідкувати зв'язок із системою охорони здоров'я, яка визначає нагальною потребою підготовку кваліфікованих фахівців сестринської справи.

2. Важливою ознакою систем є «зв'язність» [5], тобто наявність зв'язків, що дозволяють поєднувати між собою два чи більше будь-яких елементи системи. Так, у системі професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи поєднується мета, завдання і результат навчання студентів у медичних коледжах; форми, методи і засоби навчання та педагогічні умови; показники сформованості компонентів готовності майбутніх фахівців сестринської справи до професійної діяльності, рівні такої готовності.

3. Важливою ознакою системи є її функціональність. Тому модель як схематичне зображення розробленої системи професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи в коледжах автор назвав структурно-функціональною. Процес застосування різних форм і методів навчання, використання методологічних підходів, дотримання наукових принципів, реалізації педагогічних умов – це сукупність функціональних параметрів системи, які визначають її дієвість. Автор погоджується з думкою науковців, які стверджують, що «впорядкованість відношень, які пов'язують елементи системи, визначає структуру системи як сукупності елементів, що функціонують відповідно до зв'язків, встановлених між її елементами» [5, с. 249].

Функціональність системи визначається не лише тими структурними складниками (наприклад, методи, педагогічні умови, технології тощо), які свідчать про наявність у системі процесуального аспекту. Характерною ознакою системи є результативність її функціонування, що проявляється в контексті цього дослідження в переході з одного стану готовності студентів до професійної діяльності до іншого під впливом використання всіх структурних і функціональних складників розробленої педагогічної системи.

Для створення системи професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи в коледжах автор враховував засадничі *принципи* системного підходу. Так, згідно з принципом *єдності* весь процес професійної підготовки майбутніх медичних сестер у коледжах розглядався і як певний цілісний об'єкт, і як сукупність взаємопов'язаних і взаємозалежних складників. Врахування принципу *зв'язності* мало на меті «розгляд будь-якої частини системи спільно з її зв'язками з іншими частинами і з доповідями» [5, с. 252]. Автор брав до уваги думку науковців [5], що в розгляді зв'язності особливу увагу необхідно приділяти зворотним зв'язкам у системі. Тому в схематичному зображенні структурно-функціональної моделі розробленої системи враховано можливість взаємовпливу використання сучасних методичних матеріалів на процес реалізації педагогічних умов та вплив таких умов на оновлення навчально-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи. Відтак, відповідно до принципу *розвитку* відбувалося врахування здатності системи до прогресивних змін. Враховувалися такі чинники: можливість заміни окремих самостійних частин педагогічної системи, накопичення сучасної наукової та методичної інформації, динаміка зовнішнього середовища (поява нових вимог до компетенцій сучасних молодших спеціалістів сестринської справи), зміна взаємодії системи із зовнішнім середовищем [5, с. 252].

Важливим принципом у розробці педагогічної системи є принцип *визначення і досягнення глобальної мети*. У цьому дослідженні така мета передбачає вдосконалення традиційної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи в коледжах, що в результаті підвищить рівень готовності студентів до майбутньої роботи за фахом. Тому вся структурованість системи (вибір методологічних підходів до навчання студентів у медичних коледжах, уточнення критеріїв, компонентів, показників і рівнів готовності майбутніх медичних сестер до роботи за фахом, сукупності дисциплін, під час вивчення яких реалізовувалася розроблена система тощо) та її функціональність (на основі реалізації педагогічних умов і використання оновленого навчально-методичного забезпечення) підпорядковується досягненню окресленої глобальної мети. Відтак важливим є принцип *функціональності*, який полягає в тому, що спільний розгляд структури системи і функцій відбувається з пріоритетом функцій над структурою – зміна функцій тягне за собою зміну структури [5, с. 253].

Принцип *відкритості* системи свідчить про можливість доповнення чи заміни її структури новими елементами, які сприятимуть вдосконаленню професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи в коледжах. Так, згідно з принципом відкритості відбувалося розширення й оновлення методичного забезпечення визначених для дослідження дисциплін.

Важливим є принцип *невизначеності*. В процесі організації навчання студентів у медичних коледжах з урахуванням розробленої педагогічної системи неможливо передбачати всі можливі варіанти зміни освітнього середовища. Тому очікувані результати можуть носити «нечіткий або імовірнісний характер».

Результати досліджень, прийняті на підставі цих досліджень рішення приведуть до неоднозначних наслідків. Тому необхідно прагнути виявити і оцінити всі можливі наслідки рішень, що приймаються, хоча б на інтуїтивному рівні, а також передбачити зворотні зв'язки, які забезпечать своєчасне розкриття і локалізацію небажаного розвитку подій» [5, с. 255].

У розробці педагогічної системи професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи в коледжах автор врахував принцип *модульної побудови* – її структурування на взаємодіючі модулі-блоки:

- 1) цільовий, в якому поєднується мета і завдання;
- 2) методологічний (методологічні підходи і принципи, необхідні для реалізації авторської педагогічної системи);
- 3) процесуальний (педагогічні умови, форми і методи навчання студентів медичних коледжів);
- 4) результативний (поєднує критерії, компоненти, показники і рівні готовності майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи до роботи за фахом).

Висновки. У розробці педагогічної системи професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи враховувалися наукові підходи до розуміння системи, системного аналізу, структурування і функціонального забезпечення освітнього процесу в медичних коледжах. Розроблена система складається з цільового, методологічного, процесуального і результативного блоків, зміст яких постійно доповнюється, вдосконалюється, розширюється відповідно до окресленої мети й очікуваних результатів. Схематичне зображення розробленої системи відображається в структурно-функціональній моделі, де поєднуються складники та взаємозв'язок і взаємовплив між ними.

Перспективи подальших наукових досліджень автор вбачає у розробці методичного забезпечення для цілеспрямованої реалізації авторської педагогічної системи професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи у медичних коледжах.

Використана література:

1. Аутопоезис соціальних систем : монографія / за науковою ред. В. П. Беха. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. 748 с.
2. Беллі П., Джигир Ю., Майнзюк К. Як працює система? Новий підхід до аналізу і оцінки процесів управління в системі охорони здоров'я в Україні. Київ : Світовий банк, 2015. 224 с.
3. Бергаланфі Л. фон. История и статус общей теории систем. Системные исследования : ежегодник. М. : Наука, 1973. С. 20–37.
4. Бех В. П., Малик І. В. Технократизм у дискурсі проблем вищої школи : монографія / за ред. В. П. Беха. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 263 с.
5. Бех Ю. В. Слепцов А. І. Філософські проблеми сучасного управління складними системами: ідеї, принципи і моделі : монографія. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. 405 с.
6. Гуменюк Т. Б., Корець М. С. Системний підхід як складник освітньої інноватики. *Наука і освіта*. 2014. № 7. С. 63–67.
7. Дидактичні системи у вищій освіті : навч. посіб. / авт.-упоряд. В. В. Бойченко. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 121 с.
8. Кириченко А. Система новых доктрин правового статуса субъектов образовательной деятельности. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2017. № 4 (59). С. 229–234.
9. Колесниченко Г. Г., Тетерюк С. Г., Коваленко О. Ю., Коваленко-Марченкова Є. В. Дидактичне обґрунтування побудови навчальних систем в освіті студентів. *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія: Педагогіка і психологія*. 2013. Вип. 41. Ч. 3. С. 549–553.
10. Макарова О. Ю. Педагогическая система профессионального воспитания студентов медицинских вузов : дисс. ... доктора пед. наук: 13.00.08 – теория и методика профессионального образования. Казань, 2014. 514 с.
11. Невмержицька А. Л. Роль і місце технічного складника в системі професійної підготовки медичних сестер. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2014. Вип. 1. С. 141–144.
12. Недошивин А. С. Методология системного подхода <http://sysanalys.ru/index.php/publikacii/metodologiasistemnog> (вхід 18.10.2019).
13. Новиков Д. А. Теория управления организационными системами; 2-е изд. М. : Физматлит, 2007. 584 с.
14. Слепцов А. І., Зоденкамп М. А. Прийняття рішень у складних системах. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. 182 с.
15. Як працює система? Новий підхід до аналізу і оцінки процесів управління в системі охорони здоров'я України. Washington: WOPLD BANK GROUP; ТОВ «ОБНОВА КОМПАНІ», 2015. 224 с.
16. Boccaro N. Modeling Complex Systems. USA, Chicago, University of Illinois, Springer New York Dordrecht Heidelberg London, 2010. 489 p.
17. Miller J. H., Page S. E. Complex Adaptive Systems. Princeton : Princeton University Press, 2007. 284 p.
18. Philosophy of Complex Systems / Vol. ed. C. Hooker; general ed. D. M. Gabbay, P. Thagard and J. Woods. Elsevier BV, 2011. 951 p.
19. Unsolved Problems in Mathematical Systems and Control Theory / ed. by V. D. Blondel, A. Megretski. Princeton; Oxford : Princeton university press, 2004. 350 p.

References:

1. Bekh V. P. (Ed.) (2010) *Autopoezys sotsialnykh system* [Autopoiesis of social systems]. Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova. 748 s. [in Ukrainian].
2. Belli P., Dzhyhyr Yu. & Mainziuk K. (2015) *Yak pratsiuie systema? Novyi pidkhyd do analizu i otsinky protsesiv upravlinnia v systemi okhorony zdorovia v Ukraini* [How does the system work? The new approach to the analysis and evaluation of management processes in the health system in Ukraine]. Kyiv : Svitovyi bank. 224 s. [in Ukrainian].

3. Bertalanffy L. von. (1973) Istoriya i status obshchey teoriiy sistem. Sistemnye issledovaniya [History and status of general systems theory. System studies]. Moscow : Nauka. S. 20–37. [in Russian].
4. Bekh V. P. (Ed.) & Malyk I. V. (2009) Tekhnokratyzm u dyskursi problem vyshchoi shkoly [Technocratism in the discourse of high school problems]. Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova. 263 s. [in Ukrainian].
5. Bekh Yu. V. & Sliptsov A. I. (2012) Filosofski problemy suchasnoho upravlinnia skladnyimi systemami: idei, pryntsyipy i modeli [Philosophical problems of modern management of complex systems: ideas, principles and models]. Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova. 405 s. [in Ukrainian].
6. Humeniuk T. B. & Korets M. S. (2014) Systemnyi pidkhid yak skladova osvithoi innovatyky [System approach as a component of educational innovation]. *Nauka i osvita – Science and education*, 7, S. 63–67. [in Ukrainian].
7. Boichenko V. V. (Comp.) (2013) Dydaktychni systemy u vyshchii osviti [Didactic systems in higher education]. Uman : PP Zhovtyi O. O. 121 s. [in Ukrainian].
8. Kyrychenko A. (2017) Sistema novyh doktrin pravovogo statusa subyektiv obrazovatelnoy deyatelnosti [System of new doctrines of legal status of educational activities subjects]. *Naukovyi visnyk Mykolaivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. O. Sukhomlynskoho. Pedagogichni nauky – Scientific Bulletin of Mykolaiv V. O. Sukhomlynskyi National University. Pedagogical sciences*, 4 (59), S. 229–234 [in Russian].
9. Kolesnychenko H. H., Teteriuk S. H., Kovalenko O. Yu. & Kovalenko-Marchenkova Ye. V. (2013) Dydaktychne obgruntuvannia pobudovy navchalnykh system v osviti studentiv [Didactic substantiation of forming learning systems in education of students]. *Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity. Seriya: Pedahohika i psykholohiia – Problems of modern pedagogical education. Series: Pedagogy and psychology*, issue 41, part 3, S. 549–553 [in Ukrainian].
10. Makarova O. Yu. (2014) Pedagogicheskaya sistema professionalnogo vospitaniya studentov meditsynskikh vuzov [Pedagogical system of vocational education of medical students]. *Doctor's thesis*. Kazan. 514 s. [in Russian].
11. Nevmerzhytska A. L. (2014) Rol i mistse tekhnichnoi skladovoi v systemi profesiinoy pidhotovky medychnykh sester [Role and place of technical component in the system of vocational training of nurses]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnogo universytetu imeni Ivana Franka – Zhytomyr Ivan Franko State University Journal*, issue 1, S. 141–144 [in Ukrainian].
12. Nadoshivin A. S. Metodologiyi sistemnogo podhoda [Methodology of system approach]. URL: <http://sysanalys.ru/index.php/publikacii/metodologiasistemnog> (data zvernennia: 18.10.2019) [in Russian].
13. Novikov D. A. (2007) Teoriya upravleniya organizatsionnymi sistemami [Theory of managing organizational systems] (2nd ed.). Moscow : Fizmatlit. 584 s. [in Russian].
14. Sliptsov A. I. & Zodenkamp M. A. (2007) Pryiniattia rishen v skladnykh systemakh [Decision making in complex systems]. Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova. 182 s. [in Ukrainian].
15. Boccara N. (2010) Modeling Complex Systems. USA, Chicago, University of Illinois, Springer New York Dordrecht Heidelberg London. 489 p. [in English].
16. Miller J. H. & Page S. E. (2007) Complex Adaptive Systems. Princeton: Princeton University Press. 284 p. [in English].
17. Hooker C. (Ed.) (2011) Philosophy of Complex Systems. Elsevier BV. 951 p. [in English].
18. Blondel V. D. & Megretski A. (Eds.) (2004) Unsolved Problems in Mathematical Systems and Control Theory. Princeton; Oxford : Princeton university press. 350 p. [in English].

Demianchuk M. R. System of vocational training of future junior specialists in nursing in colleges

The article deals with vocational training of future junior specialists in nursing in colleges as a pedagogical system that connects subjects of educational process (instructors and students), material and scientific and methodical support, methodological approaches, regularities and principles of training organization, etc. On the basis of scientific literature analysis the understanding of system, system approach and system analysis has been specified. It has been argued that the establishment of structure, interconnections and directions of interaction of many constituents of different backgrounds and nature creates an idea of the specific integrity and functionality of students' professional training in medical colleges. Such structure should be considered as a complex functional system.

It has been concretized features of systems and basic principles of system approach, which were taken into account in the development process of system of vocational training of future junior specialists in nursing in colleges. The following blocks have been distinguished in the developed pedagogical system: target, which includes the purpose and tasks; methodological (methodological approaches and principles, necessary for realization of author's pedagogical system); processual (pedagogical conditions, forms and methods of teaching students of medical colleges); resultative (combines criteria, components, indicators and levels of readiness of future junior specialists in nursing to the professional work).

It has been noticed that the content of each block is constantly updated, improved, expanded according to the stated purpose and expected results. Schematic illustration of the developed system is displayed in structural-functional model, in which the components and the interconnection and the interplay between them are combined.

The prospects of further scientific researches, which consist in the development of methodical support for the purposeful realization of the author's pedagogical system of vocational training of future junior specialists in nursing in medical colleges, have been outlined.

Key words: system, vocational training, future junior specialists in nursing, college, structure, functional connections.